

OCENA PRACY KOMISJI WERYFIKACYJNEJ WPROWADZENIE

Ocena Komisji Weryfikacyjnej

Ustawa dotycząca likwidacji WSI określiła skład Komisji Weryfikacyjnej w liczbie 24 członków – 12 członków powoływał Prezydent RP i 12 członków powoływał Prezes RM. Przewodniczącą Komisji Weryfikacyjnej był wyznaczany spośród jej członków przez Prezydenta RP. Weryfikowanie złożonych oświadczeń, w tym porównywanie oświadczeń z posiadanymi materiałami, wysłuchiwanie składanych wyjaśnień przez osoby, które złożyły oświadczenia oraz wysłuchiwanie innych osób, wykonywały 4-osobowe zespoły robocze, utworzone z członków Komisji Weryfikacyjnej. W skład zespołu wchodziło 2 członków powołanych przez Prezydenta RP i 2 członków powołanych przez Prezesa RM.

W dniu 2 sierpnia 2006 r. Komisja Weryfikacyjna pod przewodnictwem Antoniego Macierewicza rozpoczęła pracę i prowadziła swoją działalność do dnia 30 czerwca 2008 r. W związku z rezygnacją Antoniego Macierewicza ze stanowiska Przewodniczącego Komisji Weryfikacyjnej w dniu 9 listopada 2007 r. Prezydent RP powołał na członka Komisji Weryfikacyjnej Jana Olszewskiego i wyznaczył go na jej przewodniczącego. W okresie działalności 24-osobowej Komisji Weryfikacyjnej członkami Komisji Weryfikacyjnej było łącznie 36 osób.

Od 7 sierpnia 2006 r. Komisja Weryfikacyjna mogła przystąpić do weryfikacji oświadczeń złożonych przez żołnierzy i pracowników WSI. Łączna liczba osób, które złożyły oświadczenia wyniosła **2179**, z tego **2170** osób wyraziło chęć służby lub pracy w nowych służbach – SWW lub SKW (osoby te wraz z dwoma oświadczeniami złożyły wniosek), a **9** osób nie wyraziło takiej chęci (osoby te złożyły tylko dwa oświadczenia). Zatem ogólna liczba złożonych oświadczeń powinna wynosić **4358** sztuk, a liczba złożonych wniosków do nowych służb powinna wynieść **nie mniej niż 2170** sztuk – jedna osoba mogła złożyć wniosek do obu służb: SWW i SKW.

Praca w Komisji Weryfikacyjnej była bardzo odpowiedzialnym wyzwaniem, gdyż dotyczyła tak newralgicznego obszaru, jakim są ludzie i ich zawodowa przyszłość. Członkowie Komisji Weryfikacyjnej z mocy ustawy uzyskali dostęp do wszystkich informacji niejawnych znajdujących się w wojskowym wywiadzie i kontrwywiadzie oraz wszystkich jawnych i niejawnych akt wojskowych służb znajdujących się w IPN. Ponadto w czasie przyjmowania wyjaśnień i prowadzenia wysłuchań członkowie Komisji Weryfikacyjnej mogli pytać o wszelkie informacje niejawne dotyczące służby i pracy weryfikowanych osób, gdyż żołnierze i pracownicy WSI z mocy ustawy zostali zwolnieni z zachowania tajemnicy państwowej i służbowej.

Obiektywna ocena pracy Komisji Weryfikacyjnej jest trudnym zadaniem, gdyż nie zostało sporządzone Sprawozdanie z działalności Komisji Weryfikacyjnej, a przekazywane informacje przez jej członków budzą wiele wątpliwości w zetknięciu z efektami jej pracy. Do tego ani Sejm RP, ani Prezydent RP, ani Prezes RM, ani masmedia nie usiłowały rozliczyć działalności Komisji Weryfikacyjnej. Jednocześnie Szef SKW robi wszystko, aby maksymalnie utrudnić dostęp do posiadanych informacji osobom, które poddały się weryfikacji. Ponadto nie zakończyły się jeszcze wszystkie śledztwa prowadzone przez wojskowe i cywilne prokuratury, co sprawia, iż trudno jest wyciągnąć jednoznaczne wnioski z częściowych danych posiadanych przez Stowarzyszenie.

Mimo powyższych ograniczeń i trudności podjęliśmy się trudnej oceny pracy i wyników Komisji Weryfikacyjnej. Całościowa ocena Komisji Weryfikacyjnej zawiera trzy podstawowe składowe:

- Ocenę pracy weryfikacyjnej – jakość i profesjonalizm wykonywania ustawowych obowiązków przez Komisję Weryfikacyjną;

- Ocenę wyników pracy weryfikacyjnej – jakość wytworzonych dokumentów przez Komisję Weryfikacyjną: Sprawozdania z działalności weryfikacyjnej i Komunikatu o wynikach pracy weryfikacyjnej;
- Ocenę Raportu i jego pierwszego uzupełnienia (Aneksu) – jakość informacji, ich analizy i wniosków dotyczących działalności WSI i jej kadr przedstawionych przez Komisję Weryfikacyjną w Raporcie.

Ocena pracy weryfikacyjnej

Ocena 23-miesięcznej pracy weryfikacyjnej jest najistotniejszym elementem oceny Komisji Weryfikacyjnej. Szczególnie istotnymi elementami są ocena profesjonalizmu i ocena przyzwoitości członków Komisji Weryfikacyjnej, które decydowały o właściwym wykonaniu ustawowych obowiązków nałożonych na Komisję Weryfikacyjną. W ocenie pracy Komisji Weryfikacyjnej za podstawę przyjęliśmy sposób realizacji procedur określonych w ustawie i rozporządzeniach, w tym głównie zawartych w Rozporządzeniu Prezesa RM z dnia 24 lipca 2006 r. w sprawie trybu składania oświadczeń weryfikacyjnych w związku z likwidacją Wojskowych Służb Informacyjnych oraz sposobu ich ewidencjonowania, archiwizowania i udostępniania (Dz. U. 2006 Nr 135 poz. 954) oraz w Rozporządzeniu Prezesa RM z dnia 24 lipca 2006 r. w sprawie trybu działania Komisji Weryfikacyjnej powołanej w związku z likwidacją Wojskowych Służb Informacyjnych (Dz. U. 2006 Nr 135 poz. 953). Ustawa oraz wymienione rozporządzenia jednoznacznie zdefiniowały obowiązki Komisji Weryfikacyjnej.

Aktualny poziom wiedzy na temat pracy Komisji Weryfikacyjnej, ograniczony brakiem oficjalnych informacji oraz trudności w uzyskiwaniu ich od instytucji państwowych, nie pozwala nam dziś przedstawić jednoznacznej oceny oraz poprzeć ją konkretnymi danymi i dowodami. Dlatego też definiujemy jedynie najistotniejsze problemy występujące w czasie przeprowadzania weryfikacji kadr WSI i stawiamy konkretne pytania dotyczące przyjętej przez Komisję Weryfikacyjną filozofii pracy.

1. Składanie oświadczeń i ich ewidencja. Komisja Weryfikacyjna podała, że łączna liczba osób które złożyły oświadczenia wyniosła 2179, zaś liczba złożonych oświadczeń wniosła 2508 sztuk. Ustawa (art. 65-68) jednoznacznie określiły, że każda osoba, chcąc poddać się weryfikacji musiała złożyć po dwa oświadczenia. Czy oznacza to, że Komisja Weryfikacyjna weryfikowała osoby, które nie dopełniły ustawowego obowiązku? A może dane Komisji Weryfikacyjnej mijają się z prawdą? Komisja Weryfikacyjna była zobowiązana założyć dla każdej osoby, która poddała się weryfikacji „Akta Postępowania Weryfikacyjnego (APW)”. APW otrzymały klauzulę „ściśle tajne”. Stwierdzamy, że w czasie prowadzenia APW nie przestrzegano elementarnych zasad określonych w ustawie o ochronie informacji niejawnych. Jednocześnie Komisja Weryfikacyjna była zobowiązana do prowadzenia trzech „Ewidencji Postępowań Weryfikacyjnych”.
2. Weryfikacja oświadczeń. Komisja Weryfikacyjna była zobowiązana porównać złożone oświadczenia z dokumentami znajdującymi się w WSI i innych instytucjach, w tym przekazanymi do IPN. Obowiązek ten nie został rzetelnie zrealizowany, czego dowodem może być wykaz materiałów archiwalnych ze zbioru ogólnego IPN wypożyczonych Komisji Weryfikacyjnej w okresie od dnia jej powołania do dnia 15 lutego 2007 r. Na liście tej brak jest materiałów dotyczących szeregu osób, które poddały się weryfikacji, zaś są materiały osób pełniących kierownicze stanowiska w kontrwywiadzie i wywiadzie wojskowym, które nie poddały się weryfikacji. Wręcz ciekawostką jest występowanie na wykazie wypożyczonych akt pozycji: „Zeszyt kandydata – Kaczyński Jarosław” o sygnaturze IPN BU 00240/178, paczka 6409 tom 1-3 (numer nie występują na „Liście Wildsteina”). Do czego przewodniczącemu potrzebne były te akta? Przewodniczący Komisji Weryfikacyjnej powinien znać stare ludowe przysłowie: „Nie jednemu psu Burek na imię”.
3. Niezgodności oświadczenia z prawdą. W przypadku wątpliwości co do prawdziwości złożenia oświadczenia, Przewodniczący Komisji Weryfikacyjnej był zobowiązany do pisemnego poinformowania osoby o powstałych wątpliwościach co do prawdziwości jej oświadczenia. Zasada ta była nagminnie łamana przez Komisję Weryfikacyjną i osoby były proszone na spotkanie bez pisemnego poinformowania o celu spotkania – wyjaśnienie

istniejących wątpliwości albo wysłuchania w sprawie czyjejs weryfikacji. Brak jest informacji, ile osób dotyczyły wątpliwości Komisji Weryfikacyjnej i ile wątpliwości zostało rozwiązanych w wyniku przeprowadzonych spotkań.

4. Składanie wyjaśnień i wysłuchanie. W przypadku powstania wątpliwości, Komisja Weryfikacyjna była zobowiązana do uzyskania wyjaśnień (ustnych lub pisemnych), jeśli osoba wyraziła taką wolę. Komisja Weryfikacyjna mogła również zapraszać i uzyskiwać informacje od innych osób, które posiadały informacje w sprawie prowadzonego postępowania weryfikacyjnego w stosunku do danej osoby. Komisja Weryfikacyjna zapraszała osoby na spotkania, które miały charakter pseudo-wyjaśnień i pseudo-wysłuchań, w czasie których nie przestrzegano obowiązującej procedury, co potwierdzają treści protokołów, które powinny mieć stosowną formę, w zależności od charakteru spotkania i powinny zawierać jednoznaczną informację o celu spotkania. Można jednoznacznie stwierdzić, że celem spotkań nie było profesjonalne przeprowadzanie weryfikacji, lecz zbieranie „haków” na osoby znajdujące się na stanowiskach oraz zbieranie danych potwierdzających z góry przyjęte hipotezy o istniejącym zagrożeniu dla państwa ze strony osób szkolonych na kursach w państwach Układu Warszawskiego, zwłaszcza na kursach GRU i KGB. Czy taka realizacja ustawowych zadań jest niedopełnieniem obowiązków przez Komisję Weryfikacyjną, czy tylko brakiem profesjonalizmu i przyzwoitości członków Komisji Weryfikacyjnej?
5. Stanowiska Komisji Weryfikacyjnej co do zgodności oświadczeń z prawdą. Komisja Weryfikacyjna była zobowiązana zająć stanowisko co do zgodności każdego oświadczenia z prawdą, które powinno być sporządzone na piśmie wraz z uzasadnieniem. Komisja nagminnie nie sporządzała takich stanowisk, nawet w przypadku kierowania zawiadomień do prokuratury o popełnieniu przestępstwa złożenia oświadczenia niezgodnego z prawdą (art. 79). Brak jest takich pisemnych stanowisk w APW weryfikowanej osoby, które powinny się tam znaleźć. Czy jest to niedopełnienie obowiązków przez Komisję Weryfikacyjną, a może tylko nieistotne niedopatrzenie odpowiedzialnych za prowadzenie dokumentacji weryfikacyjnej?
6. Zawiadomienia o wynikach zakończenia weryfikacji. Po zakończeniu weryfikacji oświadczeń złożonych przez osobę Komisja Weryfikacyjna była zobowiązana, zamknąć APW tej osoby oraz zawiadomić ją o wyniku weryfikacji w terminie 14 dni od dnia zakończenia postępowania weryfikacyjnego. W przypadku pozytywnej weryfikacji osoby były powiadamiane o jej wyniku – najczęściej „na gębę”. Zasadą było jednak nie powiadamianie osób, w przypadku negatywnego wyniku weryfikacji nawet, gdy została powiadomiona prokuratura o popełnieniu przestępstwa złożenia oświadczenia uznanego przez Komisję Weryfikacyjną za niezgodne z prawdą. Kto i na podstawie czego decydował o negatywnym wyniku weryfikacji? Dlaczego Przewodniczący Komisji Weryfikacyjnej nie powiadamiał osób negatywnie zweryfikowanych, zwłaszcza tych, które uznał za podejrzane o popełnienie przestępstwa?
7. Zawiadomienia prokuratury o popełnieniu przestępstwa złożenia oświadczenia niezgodnego z prawdą. Komisja Weryfikacyjna zawiadomiła prokuraturę wojskową o popełnieniu przestępstwa (art. 79), złożenia oświadczeń niezgodnych z prawdą, w stosunku do 48 osób (art. 79) Do końca marca 2011 r. wynik prowadzonych śledztw przedstawia się następująco: w stosunku do 16 zawiadomień odmówiono wszczęcia śledztwa, 15 śledztw zakończyło się umorzeniem, 5 śledztw zostało zawieszonych, a 12 śledztw jest jeszcze w biegu. Komisja Weryfikacyjna składając zawiadomienia systematycznie nie przysyłała materiału dowodowego, w tym uwierzytelnionej kserokopii APW. Czy Przewodniczący Komisji Weryfikacyjnej nie znał obowiązującego go prawa? A może sam fakt przesłania przez niego zawiadomienia był wystarczającym dowodem na pozbawienie osoby wolności?
8. „Lista 179”. Przewodniczący Komisji Weryfikacyjnej w sporządzonym i podpisanym dokumencie: „Komunikat o wynikach prac Komisji Weryfikacyjnej” w ostatnim akapicie na 4 stronie napisał: „Nie dokończono postępowań weryfikacyjnych 774 żołnierzy i pracowników b. Wojskowych Służb Informacyjnych. Weryfikując złożone przez nich

oświadczenia Zespoły Robocze powzięły wątpliwość co do zgodności z prawdą 179 z nich i w toku dalszych prac Komisja Weryfikacyjna wstępnie zgłosiła zastrzeżenia co do ich prawdziwości, z równoczesną koniecznością pogłębienia dalszych badań dla ich ostatecznego zakwalifikowania. W związku z powyższym Przewodniczący Komisji Weryfikacyjnej przedłożył Prezydentowi RP listę osób, których oświadczenia zostały wstępnie uznane za niezgodne z prawdą. Informacja powyższa została również przekazana Prezesowi Rady Ministrów, Szefowi Służby Kontrwywiadu Wojskowego i Szefowi Służby Wywiadu Wojskowego.” Pomijając drobną nieścisłość w treści, gdyż listy były dwie i nie każda z wymienionych czterech osób dostała obie te listy, to pojawia się kilka istotnych pytań. Dlaczego listy zostały sporządzone jako dokumenty jawne, jeśli ustawa o ochronie informacji niejawnych wyraźnie mówi o obowiązku nadawania klauzul takim dokumentom? Jaki dokument prawny upoważniał Przewodniczącego Komisji Weryfikacyjnej do sporządzenia takich dwóch list i przesłania ich ważnym organom w państwie, jeśli nie została zakończona weryfikacja tych osób? Jaki był cel przesłania tych list czterem ważnym osobom w państwie i to przygotowanych według określonej zasady? Dlaczego Przewodniczący Komisji Weryfikacyjnej w pierwszej kolejności nie powiadomił prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez te osoby, jeśli miał aż tak poważne wątpliwości? Czy nie jest to przyznanie się Przewodniczącego Komisji Weryfikacyjnej do popełnienia przestępstwa przekroczenia uprawnień?

Mamy świadomość, że przedstawiona ocena jakości pracy Komisji Weryfikacyjnej nie jest zadawalająca, zwłaszcza brak odpowiedzi na tak istotne pytania. Podjęliśmy szerokie działania w celu uzyskania wiarygodnych informacji i dowodów popełnienia przestępstw przez Komisję Weryfikacyjną. Będziemy sukcesywnie dzielić się otrzymywanymi informacjami, aby pokazać pełny i obiektywny obraz pracy Komisji Weryfikacyjnej – braku jej profesjonalizmu i przyzwoitości.

Ocena wyników pracy weryfikacyjnej

W menu: „**Weryfikacja i raport/Weryfikacja/Ocena Komisji Weryfikacyjnej**” została umieszczona nasza ocena wyników pracy Komisji Weryfikacyjnej, sporządzonego przez nią Sprawozdania i Komunikatu.

Ocena Raportu i jego pierwszego uzupełnienia (Aneksu)

W menu: „**Weryfikacja i raport/Raport/SOWA o raporcie A. Macierewicza**” została umieszczona nasza ocena Raportu oraz jego pierwszego uzupełnienia, jak twierdziła Komisja Weryfikacyjna – profesjonalnego i rzetelnego dokumentu opisującego działalność WSI i ich kadr.

Wnioski

Czas pokazał, że żołnierze i pracownicy WSI, którzy zaufali demokratycznej władzy swojego kraju i poddali się weryfikacji zostali „nabici w butelkę”. Wielu z nich (2179 osób złożyło oświadczenia), nie dość, że nie zostało zweryfikowanych (774 osób), to niesłusznie i z naruszeniem prawa zostało opisanych w Raporcie jako przestępcy i zdrajcy swojej Ojczyzny. Czterdziestu ośmiu żołnierzy zostało oskarżonych o popełnienie przestępstwa złożenia oświadczenia niezgodnego z prawdą. Zaś 179 niezwerfikowanych osób znalazło się na liście, którą Przewodniczący Komisji Weryfikacyjnej przesłał Prezydentowi RP, Prezesowi RM, Szefowi SKW i Szefowi SWW – czyba tylko po to, aby zablokować ich dalszą karierę zawodową.

Zapewne nikt ze znających prawo i zdrowo myślących osób nie ma wątpliwości, że zostały naruszone konstytucyjne prawa człowieka i jego godności, za co odpowiedzialność ponosi nie tylko Komisja Weryfikacyjna, ale także Sejm i Senat RP oraz Prezydent RP i Prezes RM, których nie interesowała jakość pracy Komisji Weryfikacyjnej i popełniane przez nią przestępstwa. Odpowiedzialność ponosi również obecna władza i politycy wszystkich partii zasiadających w Sejmie i Senacie RP – bez wyjątków, ale w różnym stopniu, którzy nie tylko, że nie czują się zobowiązani do naprawienia wyrządzonych przez państwo krzywd, to jeszcze udają, że problemu nie ma i ignorują wyroki Trybunału Konstytucyjnego wydane w 2008 roku.

Wody w usta nabrały również masmedia – IV władza, która z takim zapalem publikowała przecieki z Komisji Weryfikacyjnej i cytowała polityków, którzy kubłami wylewali pomyje na żołnierzy i pracowników WSI.

Cóż, nadal w naszym kraju wyżej cenione są mierność, bierność i arogancja niż profesjonalizm, pracowitość i przyzwoitość. Dlatego też wszystko wskazuje na to, że żołnierze i pracownicy WSI, którzy poddali się weryfikacji i zostali skrzywdzeni pomówieniami o działalność przestępczą i zdradę kraju, nigdy nie usłyszą od władzy publicznej słowa: „**PRZEPRASZAMY**”, a o sprostowaniu bzdur napisanych o nich w Raporcie, mogą jedynie pomarzyć.

Wydawać by się mogło, że skazy na honorze nie ma jedynie wymiar sprawiedliwości. Fakty dotyczące działań w tym obszarze znajdują się w menu: „**Prokuratury**” i menu: „**Sądy**”. Upływający czas pokaże na ile profesjonalizmu i przyzwoitości w ocenie działalności żołnierzy i pracowników WSI oraz pracy członków Komisji Weryfikacyjnej jest stać III Władzę.